

De Leer van Nova Hierosolyma over het Geloof

DE
LEER
van
NOVA HIEROSOLYMA
over
HET GELOOF

Vertaling (1926) in opdracht van het Swedenborg Genootschap.

Colofon

Swedenborg Bibliotheek ©2017

Dat het geloof is de inwendige Erkenning van het ware

1. Onder het Geloof wordt heden ten dage niet iets anders verstaan dan een Denking dat het zo is, omdat de Kerk het leert, en omdat het niet blijkt voor het verstand; gezegd wordt immers: Geloof en twijfel niet; als geantwoord wordt: Dit begrijp ik niet! zo wordt gezegd: dat het derhalve geloofd moet worden; en daarom is het huidige geloof een geloof van het onbekende, en kan worden genoemd een blind geloof: en omdat het een uitspraak is van iemand op een ander overgeleverd, is het een historisch geloof. Dat dit niet het geestelijk geloof is, zal gezien worden in hetgeen volgt.

2. Het geloof zelf is niet iets anders dan de erkenning dat het zo is, omdat het waar is; aldus immers denkt en spreekt hij die in het geloof zelf is: Dit is waar, derhalve geloof ik het. Het geloof immers is van het ware, en het ware is des geloofs: deze ook zegt, als hij niet begrijpt dat het waar is: Ik weet niet of het waar is, derhalve geloof ik het nog niet; hoe kan ik geloven wat ik niet begrijp; misschien zou het vals kunnen zijn!

3. Maar het gewone zeggen is, dat niet wie ook de geestelijke of de theologische dingen kan begrijpen, omdat zij bovennatuurlijk zijn: maar geestelijke ware dingen kunnen evenzeer begrepen worden als natuurlijke ware dingen; en zo al niet helder, dan toch vallen zij, wanneer zij gehoord worden, in de doorvatting of zij al dan niet waar zijn; dit het allermeest bij hen die door de ware dingen worden aangedaan. Dit is mij te weten gegeven vanuit veel ondervinding: het werd gegeven te spreken met onwetenden, met verduisterden, met stompzinnigen, en eveneens met hen die in valse dingen waren geweest, en die in boze dingen waren geweest, die binnen de Kerk waren geboren, en iets hadden gehoord over den Heer, over het geloof en de naastenliefde; en het werd gegeven met hen verborgenheden der wijsheid te spreken, en zij begrepen alle dingen, en zij erkenden: maar zij waren toen in het licht des verstands dat ieder mens heeft, en tevens in de verheerlijking, dat zij inzichtsvol waren. Maar dit in het verkeer met geesten. Vanuit deze dingen werden verscheidenen met mij overtuigd, dat geestelijke dingen evenzeer als natuurlijke dingen kunnen begrepen worden, maar dan wanneer zij gehoord of gelezen worden, doch bezwaarlijk door den mens zelf wanneer hij vanuit zich denkt. De oorzaak dat geestelijke dingen worden begrepen, is deze dat de mens ten aanzien van het verstand kan worden verheven tot het

licht des Hemels, in welk licht geen andere dingen verschijnen dan geestelijke dingen, zijnde de ware dingen des geloofs: het Licht immers des Hemels is geestelijk licht.

4. Vandaar nu is het, dat diegenen de inwendige erkenning van het ware hebben, die in de geestelijke aandoening van het ware zijn. Omdat de Engelen in die aandoening zijn, verwerpen zij gans en al dat dogma, dat het verstand zal zijn onder de gehoorzaamheid des geloofs; zij zeggen immers: Wat is geloven en niet zien of het waar is? en indien iemand zegt, dat nochtans geloofd moet worden, zo antwoorden zij: Meent gij God te zijn, aan wien ik zal geloven, of houdt gij mij voor zo waanzinnig, dat ik een gezegde zal geloven waarin ik het ware niet zie; maak dus dat ik het zien mag! Aldus druipt die dogmaticus af. De Engelijke Wijsheid bestaat enig en alleen hierin, dat zij de dingen zien en begrijpen die zij denken.

5. Het is de geestelijke idee, waarvan weinigen enige kennis dragen, welke invloet bij hen die in de aandoening van het ware zijn, en innerlijk dicteert dat hetgeen gehoord of gelezen wordt, waar is of niet: in deze idee zijn zij die in verlichting uit den Heer het Woord lezen: in verlichting zijn is niet iets anders dan in doorvatting zijn, en vandaar in inwendige erkenning, dat dit of dat waar is; dezen zijn het die worden genoemd van Jehovah geleerd, Jes. LIV: 13; Jos. VI: 45: en van wie gezegd wordt bij Jeremia: *“Zie, de dagen komende, waarop Ik een nieuw verbond zal sluiten; het verbond zal dit zijn: geven zal Ik Mijn wet in hun midden en op hun hart zal Ik haar schrijven: en niet zullen zij leren, de man langer zijn genoot, of de man zijn broeder, door te zeggen: Kent Jehovah; allen immers zullen Mij kennen”*, xxxi: 31, 33, 34.

6. Hieruit blijkt, dat het geloof en de waarheid één zijn: en daarom ook hebben de Ouden, die vanuit de aandoening in de denking aangaande de ware dingen meer dan de onzen zijn geweest, in plaats van geloof gezegd waarheid: vandaar eveneens is het, dat in de Hebreeuwse taal waarheid en geloof één woord zijn, namelijk Amuna of Amen.

7. Dat Geloof wordt gezegd door den Heer bij de Evangelisten en in de Apocalyps, was omdat de Joden niet geloofden dat het waar was, dat de Heer was de Messias door de Profeten voorzegd, en waar de waarheid niet wordt geloofd, daar wordt geloof gezegd. Doch nochtans is het iets anders geloof hebben en geloven in den Heer, en iets anders geloof hebben en geloven in een ander: over het verschil zal beneden gesproken worden.

8. Het van de waarheid gescheiden geloof is de Kerk binnengedrongen en heeft zich van haar meester gemaakt met de pauselijke Overheersing, aangezien het voornaamste weermiddel van dien Godsdienst was de onwetendheid omtrent

het ware; deswege werd de lezing van het Woord verboden: anders zouden zij niet als Godheden kunnen worden vereerd, en hun Heiligen aangeroepen, en zouden zij niet dermate de afgoderijen hebben kunnen invoeren, dat hun lijken, beenderen en graven voor heilig werden gehouden, en daaruit winst werd gemaakt. Waaruit blijkt, welke buitensporige valsheden een blind geloof kan voortbrengen.

9. Het blinde geloof is ook daarna bij verscheidene Hervormden aangebleven, ter oorzaak hiervan, dat zij het geloof hebben gescheiden van de naastenliefde, en zij die dezelve scheiden, kunnen wel niet anders dan in de onwetendheid van het ware zijn, en de denking dat het zo is, afgescheiden van de inwendige erkenning dat het zo is, geloof noemen: bij dezen is de onwetendheid het dogmatische weermiddel; want zolang de onwetendheid regeert, en de overreding dat de Theologische dingen het verstand te boven gaan, kunnen zij spreken en niet tegengesproken worden, en kan geloofd worden dat het ware dingen zijn, en dat zij dezelve verstaan.

10. De Heer zeide tot Thomas: *“Omdat gij Mij gezien hebt, Thomas, hebt gij geloofd; gezegend zij die niet zien, en geloven”*, Joh. xx: 29; daaronder wordt niet verstaan een geloof gescheiden van de inwendige erkenning van het ware, maar dat degenen gezegend zijn die niet met de ogen den Heer zien, zoals Thomas, en nochtans geloven dat Hij is; dit immers is zien in het licht der waarheid vanuit het Woord.

11. Omdat de inwendige erkenning van het ware het geloof is, en omdat geloof en waarheid één zijn, zoals boven, n. 2, 4, 5, 6, is gezegd, zo volgt dat uitwendige erkenning zonder de inwendige geen geloof is, noch dat een overreding van het valse geloof is. Uitwendige erkenning zonder de inwendige is een geloof van het onbekende, en een geloof van het onbekende is alleen wetenschap, welke van het geheugen is, en als zij wordt bevestigd, wordt zij overreding; en zij die daarin zijn, denken dat het waar is, omdat een ander het zo gezegd heeft, ofwel zij denken dat het waar is vanuit het bevestigde; en toch kan het valse evenzeer bevestigd worden als het ware, en somtijds nog sterker. Onder denken dat het waar is vanuit het bevestigde, wordt verstaan denken dat datgene waar is wat door een ander wordt gezegd, zonder hetzelfde eerst te onderzoeken, maar het gewoonweg te bevestigen.

12. Als iemand bij zichzelf denkt, of tot een ander zegt: Wie kan de inwendige erkenning van het ware hebben, die het geloof is; ik kan het niet! Maar ik zal hem zeggen hoe hij het wèl kan: Schuw de boze dingen als zonden, en ga tot den Heer, en gij zult haar hebben zoveel als gij maar verlangt. Dat hij die de boze dingen als zonden schuwte, in den Heer is, zie men in DE LEER DES

LEVENS VOOR NOVA HIEROSOLYMA, n. 18 tot 31; dat hij het ware liefheeft, en hetzelfde ziet, n. 32 tot 41 aldaar: en dat hij geloof heeft, n. 42 tot 52 aldaar.

Dat de inwendige erkenning van het ware, welke het geloof is, niet bestaat bij anderen dan bij hen die in de naastenliefde zijn

13. Boven is gezegd wat het Geloof is; hier zal gezegd worden wat de Naastenliefde is. De Naastenliefde in haar eersten oorsprong is de aandoening van het goede, en omdat het goede het ware liefheeft, brengt zij de aandoening van het ware voort, door deze de erkenning van het ware, zijnde het geloof; door deze [drie] in haar reeks komt de Aandoening van het ware tot ontstaan en wordt de Naastenliefde. Dit is de voortschrijding van de Naastenliefde uit haar oorsprong, zijnde de aandoening van het goede, door het geloof, zijnde de erkenning van het ware, tot haar einddoel, zijnde de naastenliefde; het einddoel is de daad. Uit deze dingen blijkt, hoe de liefde, zijnde de aandoening van het goede, voortbrengt het geloof, zijnde hetzelfde als de erkenning van het ware, en door deze voortbrengt de naastenliefde, zijnde hetzelfde als de daad der liefde door het geloof.

14. Maar helderder nog: het Goede is niet iets anders dan het Nut; en daarom is de Naastenliefde in haar eersten oorsprong de aandoening van het nut, en omdat het nut de middelen liefheeft, brengt het de aandoening der middelen voort, vanuit welke is de erkentenis ervan; en door deze [drie] in haar reeks komt de aandoening van het nut tot ontstaan en wordt de Naastenliefde.

15. De voortschrijding ervan is gelijk aan de voortschrijding van alle dingen van den Wil door het Verstand in de daad in het lichaam: de Wil brengt niets voort vanuit zich zonder het Verstand, noch het Verstand iets vanuit zich zonder den Wil; zij zullen in verbinding handelen, opdat iets ontsta. Of, wat hetzelfde is: de Aandoening die des wils is, brengt niets voort vanuit zich tenzij door de Denking, welke des verstands is, noch omgekeerd; zij zullen in verbinding handelen, opdat iets ontsta.

Overweeg het eens: als gij van de denking verwijdert de aandoening, welke van enige liefde is, kunt gij dan wel denken; of, als gij van de aandoening verwijdert de denking, kunt gij dan wel door enige zaak worden aangedaan; of, wat iets eenders is: als gij van de denking verwijdert de aandoening, zoudt gij dan wel kunnen spreken; ofwel, als gij van de aandoening verwijdert de denking of het verstand, zoudt gij dan wel iets kunnen handelen. Evenzo is het gesteld met de Naastenliefde en het Geloof.

16. Deze dingen kunnen worden toegelicht door de vergelijking met een boom: De boom in zijn eersten oorsprong is zaad, waarin het streven is van vrucht voort te brengen; dit streven opgewekt door de warmte brengt eerst een wortel voort, en vanuit dien een roede of een stam met takken en bladeren, en ten slotte vruchten; en zo ontstaat het streven van vruchtmaken: waaruit blijkt, dat het streven van vrucht voort te 'brengen is voortdurend in alle voortschrijding, totdat het tot bestaan komt; want als het ophield, zou het vermogen van gedijen terstond afsterven. De toepassing is deze: de Boom is de Mens; het Streven van de middelen voortbrengen is bij den mens uit den Wil in het Verstand; de Roede of de Stam met takken en bladeren, zijn bij den mens de middelen waardoor [*per quae*], en worden de ware dingen des geloofs genoemd; de Vruchten, zijnde de laatste uitwerkingen van het streven van vrucht te maken in den boom, zijn bij den mens het Nut; in deze dingen komt de Wil tot bestaan. Hieruit kan men zien, dat de Wil van nut voort te brengen door middel van het verstand, voortdurend is in alle voortschrijding, totdat het nut tot bestaan is gekomen. Over den Wil en over het Verstand, en over de Verbinding ervan, zie men in DE LEER DES LEVENS VOOR NOVA HIEROSOLYMA, n. 43.

17. Uit hetgeen nu gezegd is, blijkt, dat de Naastenliefde, voor zover zij is de aandoening van het goede of het nut, het Geloof voortbrengt, als Middel, waardoor zij tot ontstaan komt: bijgevolg, dat Naastenliefde en Geloof, in het bewerken van nut samenverbonden optreden. Voorts, dat het Geloof niet het goede of het nut voortbrengt vanuit zich, maar vanuit de Naastenliefde; het Geloof is immers de Naastenliefde middellijk: het is dus een begoocheling, dat het geloof het goede voortbrengt zoals de boom de vrucht; de boom is niet het geloof, maar de boom is de mens.

18. Men moet weten, dat de Naastenliefde en het Geloof één maken, zoals de Wil en het Verstand, daar de naastenliefde is des wils, en het geloof is des verstands. Eender, dat de Naastenliefde en het Geloof één maken, zoals de aandoening en de denking, aangezien de aandoening is des wils, en de denking is des verstands. Eender, dat de Naastenliefde en het Geloof één maken, zoals het Goede en het Ware, omdat het goede is der aandoening, welke des wils is, en het ware is der denking, welke des verstands is.

In één woord: Naastenliefde en Geloof maken één, zoals Wezen en Vorm, aangezien het wezen des geloofs de naastenliefde is, en de vorm der naastenliefde het geloof is: waaruit blijkt, dat het geloof zonder de Naastenliefde is zoals een vorm zonder wezen, hetgeen niet iets is; en dat naastenliefde zonder geloof is zoals een wezen zonder vorm, hetgeen evenmin iets is.

19. Naastenliefde en Geloof bij den mens verhouden zich geheel en al zoals de Beweging van het hart, die wordt genoemd samentrekking en uitzetting, en de Beweging van de long, die de ademhaling wordt genoemd: er is eveneens een volledige overeenstemming van de bewegingen met den wil en het verstand des mensen, aldus met de Naastenliefde en het Geloof: en daarom wordt de wil en zijn aandoening verstaan onder het Hart in het Woord, en het verstand en zijn denking onder de Ziel [*Anima*] in het Woord, en eveneens onder den Geest [*Spiritus*]; derhalve is de ziel opgeven niet langer ademen [*animare*], en den geest geven is niet langer ademhalen [*respirare*]. Waaruit volgt, dat er geen geloof kan zijn zonder naastenliefde, noch naastenliefde zonder geloof; en dat het geloof zonder de naastenliefde is zoals de Ademhaling der longen zonder het hart, wat niet bestaanbaar is in enig levend wezen, maar alleen in een automaat; en dat de naastenliefde zonder het geloof is zoals een hart zonder long, weswege niet enig levende wordt gevoeld: bijgevolg, dat de Naastenliefde door het Geloof nutten bewerkt, zoals het Hart door de Long handelingen werkt. Zulk een grote eenderheid treedt op tussen het Hart en de Naastenliefde, en tussen de Long en het Geloof, dat in de geestelijke Wereld een ieder wordt onderkend aan de allene Ademhaling, hoedanig geloof hij heeft, en aan den Pols van het hart, hoedanige naastenliefde hij heeft: de engelen immers en de geesten leven evenals de mensen met een hart en een ademhaling; vandaar is het, dat zij, eender als de mensen in de wereld, voelen, denken, handelen en spreken.

20. Omdat de Naastenliefde de liefde jegens den naaste is, zal ook gezegd worden wat de naaste is. De Naaste in den natuurlijken zin is de mens in het samengestelde en als individu: de Mens in het samengestelde is de Kerk, het Vaderland, en de Maatschappij; en de mens als individu is de medeburger, die in het Woord wordt genoemd broeder en genoot. Doch de Naaste in den geestelijken zin is het goede, en omdat het nut het goede is, is de naaste in den geestelijken zin het nut. Dat het nut de geestelijke naaste is, zal iedereen erkennen; wie immers heeft een mens lief alleen als persoon; maar hij heeft hem lief uit hoofde van dat wat in hem is, vanuit hetwelk hij zodanig is, aldus vanuit diens hoedanige, want dit is de mens: dit hoedanige, hetwelk wordt geliefd, is het nut, en het wordt het goede genoemd; vandaar is dit de Naaste. Omdat het Woord in zijn boezem geestelijk is, is derhalve dit goede liefhebben den naaste liefhebben in den geestelijken zin des Woords.

21. Maar iets anders is den naaste liefhebben vanuit het goede of het nut in hem jegens onszelf, en iets anders is den naaste liefhebben vanuit het goede of het nut in onszelf jegens hem; den naaste liefhebben vanuit het goede of het

nut in hem jegens onszelf, kan ook de boze, maar den naaste liefhebben vanuit het goede of het nut in onszelf jegens hem, kan niet dan alleen de goede, want deze heeft vanuit het goede het goede lief, of vanuit de aandoening van het nut heeft hij het nut lief; het onderscheid tussen dezen en genen wordt beschreven door den Heer bij Mattheus Hfdst. v: 42 tot 47 e.v. Door velen wordt gezegd: Ik heb hem lief omdat hij mij liefheeft en mij het goede doet; maar toch is hem liefhebben deswege alleen, niet innerlijk hem liefhebben, tenzij die liefheeft, in het goede is, en vanuit zijn goede diens goede liefheeft; deze is in de naastenliefde, gene echter in de vriendschap, welke niet de naastenliefde is. Hij die vanuit de naastenliefde den naaste liefheeft, verbindt zich met diens goede, en niet met den persoon, tenzij voor zoveel en voor hoe lang gene in het goede is; deze is geestelijk, en heeft geestelijk den naaste lief; doch hij die vanuit allene vriendschap den ander liefheeft, verbindt zich met den persoon, en tevens dan met diens boze; deze kan, na den dood, van den persoon die in het boze is, bezwaarlijk gescheiden worden; de ander echter kan het wel. De naastenliefde doet dit door het geloof, omdat het geloof de waarheid is, en de mens die in de naastenliefde is door de waarheid, onderzoekt en ziet, wat geliefd moet worden, en hij beschouwt het hoedanige des nuts in het liefhebben en weldoen.

22. De liefde tot den Heer is de eigenlijke liefde, en de liefde jegens den naaste is de naastenliefde; niet bestaat er bij den mens liefde tot den Heer, dan alleen in de naastenliefde; in deze verbindt de Heer Zich met den mens. Omdat het geloof in zijn wezen de naastenliefde is, volgt dat niemand geloof in den Heer kan hebben, tenzij hij in de naastenliefde is; vanuit deze is er door het geloof verbinding, door de naastenliefde verbinding van den Heer met den mens, en door het geloof verbinding van den mens met den Heer: dat de verbinding wederkerig is, zie men in *DE LEER DES LEVENS VOOR NOVA HIEROSOLYMA*, n. 102 tot 107.

23. Kortom, voor zoveel iemand de boze dingen als zonden schuwt, en schouwt tot den Heer, voor evenzoveel is hij in de naastenliefde, bijgevolg is hij voor evenzoveel in het geloof. Dat iemand voor zoveel hij de boze dingen schuwt als zonden en tot den Heer schouwt, voor evenzoveel in de naastenliefde is, zie men in *DE LEER DES LEVENS VOOR NOVA HIEROSOLYMA*, n. 67 tot 73; voorts n. 74 tot 91; en dat hij voor evenzoveel geloof heeft, n. 42 tot 52; wat de naastenliefde in den eigenlijke zin is, n. 114 daar.

24. Uit alle dingen die tot dusver gezegd zijn, kan vaststaan, dat het heilbrengende geloof, zijnde de inwendige erkenning van het ware, niet kan bestaan bij anderen dan bij hen die in de Naastenliefde zijn.

Dat de Erkenntissen van het ware en het goede niet zijn des Geloofs, vooraleer de mens in de Naasteliefde is, maar dat zij zijn de Voorraadskamer, waarvan uit het Geloof der Naasteliefde kan geformeerd worden

25. De mens heeft de aandoening van weten vanaf de eerste knapenjaren; door deze leert hij meerdere dingen die hem tot nut zullen zijn, en verscheidene dingen, die hem niet tot nut zullen zijn: wanneer hij opgroeit, put hij vanwege het zich toeleggen op een bepaald beroep, die dingen welke tot dat beroep behoren; dit wordt voor hem dan het nut, waardoor hij wordt aangedaan: zo zet de aandoening van het nut in, welke voortbrengt de aandoening der middelen, waardoor hij komt tot zijn beroep, dat zijn nut is. Deze voortschrijding is er bij een ieder in de wereld, omdat een ieder een zeker beroep heeft, tot hetwelk hij voortschrijdt van het nut dat het einddoel is, door de middelen tot het nut zelf, dat de uitwerking is. Omdat echter dit nut met de middelen ervan, is voor het leven in de wereld, is deszelfs aandoening natuurlijk.

26. Maar omdat elk mens niet slechts beoogt het nut voor het leven in de wereld, maar ook zal beogen het nut voor het leven in den Hemel — in dit leven immers zal hij komen na het leven in de wereld, en in dit na dat zal hij leven tot in het eeuwige — verwerft derhalve een ieder van de knapenjaren aan zich erkenntissen van het ware en het goede vanuit het Woord, of vanuit de leer der Kerk, of vanuit de prediking, welke voor dat leven zullen zijn, en legt die weg in het natuurlijk geheugen, in meerdere of mindere mate volgens de medegeboren aandoeningen van weten, en vermeerderd door verschillende aansporingen.

27. Maar al deze erkenntissen, hoevele en hoedanige het er ook zijn, zijn slechts een voorraadskamer waarvan uit het geloof der naasteliefde kan worden geformeerd; en dit geloof wordt niet geformeerd dan alleen voor zoveel als men de boze dingen schuwt als zonden. Als men de boze dingen als zonden schuwt, dan worden die erkenntissen des geloofs, welk geloof het geestelijk leven inheeft: indien men echter de boze dingen niet als zonden schuwt, zijn die erkenntissen niets dan erkenntissen, en worden zij niet des geloofs, waaraan niet enig geestelijk leven inis.

28. Deze Voorraadskamer is hoogst noodzakelijk, aangezien zonder dezelve geen geloof kan worden geformeerd; de erkentissen immers van het ware en goede treden het geloof binnen en maken hetzelfde; als het er geen zijn, komt het geloof niet tot ontstaan; een volslagen leeg en ijl geloof bestaat niet; als er weinig erkentissen zijn, is het een gering en armelijk geloof; als het er veel zijn, is het een welgesteld en vol geloof volgens den voorraad der erkentissen.

29. Doch moet men weten, dat de erkentissen van het echte ware en goede het geloof maken, en volstrekt niet de erkentissen van het valse; het geloof immers is de waarheid, zoals boven, n. 5 tot 11, is gezegd; en de valsheid, omdat zij tegenovergesteld is aan de waarheid, vernietigt het geloof; ook kan er geen naastenliefde bestaan waar louter valsheden zijn; want, als boven in n. 18 is gezegd, de naastenliefde en het geloof maken één, zoals het goede en het ware één maken. Uit deze dingen volgt eveneens, dat geen erkentissen van het echte ware en goede geen geloof maken, dat weinig erkentissen slechts enig geloof maken, en dat veel erkentissen een verlicht geloof maken, volgens de volheid. Hoedanig geloof vanuit de naastenliefde de mens heeft, zodanig inzicht heeft hij.

30. Er zijn er ook velen, die niet de inwendige erkenning van het Ware hebben, en toch het geloof der naastenliefde, zijnde zij die in het leven tot den Heer hebben geschouwd, en vanuit godsdienst de boze dingen hebben gemeden, maar door de zorgen in de wereld en door de bezigheden daarvan werden afgehouden te denken over de ware dingen, en eveneens door het gebrek aan ware dingen bij de leeraars; maar dezulken zijn nochtans innerlijk of in hun geest in de erkenning van het ware, omdat zij in de aandoening ervan zijn, en daarom erkennen zij na den dood, als zij geesten worden, en door de Engelen worden onderricht, de ware dingen en nemen zij die met vreugde op. Anders daarentegen zij die in het leven niet tot den Heer hebben geschouwd, en niet vanuit godsdienst de boze dingen hebben gemeden; dezen zijn niet innerlijk, of in hun geest, in enige aandoening van het ware, en vandaar ook niet in enige erkenning ervan; en daarom willen zij na den dood, wanneer zij geesten worden, en door de Engelen worden onderricht, niet de ware dingen erkennen, en vandaar die niet opnemen: het boze des levens immers haat innerlijk de ware dingen; doch het goede des levens heeft de ware dingen innerlijk lief.

31. De erkentissen van het ware en het goede, welke aan het geloof voorafgaan, verschijnen voor sommigen alsof zij des geloofs zijn, maar nochtans zijn zij het niet; zij menen en zeggen wel dat zij geloven, maar

daarom geloven zij nog niet, en evenmin zijn de erkentissen [bij hen] des geloofs, zij zijn immers van de denking alleen dat het zo is, maar zij zijn niet van de inwendige erkenning, dat het waarheden zijn; en een geloof dat het waarheden zijn, terwijl niet geweten wordt of zij het zijn, is een soort van overreding, ver verwijderd van de inwendige erkenning: zodra echter de naastenliefde wordt ingeplant, worden die erkentissen dan des geloofs, maar niet méér dan er naastenliefde in hetzelfde is. In den Eersten staat, voordat de Naastenliefde wordt doorvat, schijnt het hun toe alsof het geloof op de eerste plaats is, en de naastenliefde op de tweede; maar in den Tweeden staat, wanneer de naastenliefde wordt doorvat, wordt het geloof op de tweede plaats gesteld, en de naastenliefde op de eerste: de Eerste staat wordt genoemd de Hervorming, de Tweede staat wordt genoemd de Wederverwekking: wanneer de mens in dezen staat is, dan groeit bij hem dagelijks de wijsheid, en dagelijks vermenigvuldigt het goede de ware dingen, en bevrucht die: de mens is dan zoals een Boom, die vrucht draagt, en in de vrucht zaden legt, waaruit nieuwe bomen voortkomen, en ten slotte een tuin: hij wordt dan waarlijk mens, en na den dood een engel, wiens naastenliefde het leven maakt, en wiens geloof den vorm, schoon volgens het hoedanige ervan; doch het geloof wordt dan niet langer geloof genoemd, maar inzicht. Hieruit kan vaststaan, dat het al des geloofs is vanuit de naastenliefde, en niets ervan vanuit zich; voorts ook dat de naastenliefde het geloof voortbrengt en niet het geloof de naastenliefde: de erkentissen van het ware die voorafgaan, zijn geheel en al zoals de voorraad in een schuur, welke den mens niet voedt, tenzij hij in zijn verlangen naar voedsel het graan daaruit neemt.

32. Ook zal gezegd worden, hoe het geloof vanuit de naastenliefde wordt geformeerd: ieder mens heeft een natuurlijk Gemoed en een geestelijk Gemoed; een natuurlijk Gemoed voor de wereld, en een geestelijk Gemoed voor den hemel; de mens is ten aanzien van het Verstand in het ene en het andere, niet echter ten aanzien van den Wil, voordat hij de boze dingen als zonden schuwt en verafschuwt; wanneer dit geschiedt, dan wordt het geestelijk Gemoed ook voor den wil geopend; na de opening vloeit vandaar in het natuurlijk Gemoed de geestelijke warmte vanuit den Hemel in, welke warmte in haar wezen de naastenliefde is, en zij maakt levend de erkentissen van het ware en het goede die daar zijn, en vanuit die formeert zij het geloof: dit geschiedt ook zoals met een boom, die niet eerder het plantaardige leven aanneemt, dan wanneer de warmte vanuit de zon invloeit, en zich verbindt met het licht, zoals geschiedt in lentetijd. Een volledig parallelisme is er ook tussen de levendmaking van den mens en den groei van den boom, en

wel hierin, dat de warmte der wereld den groei maakt, en de warmte des hemels de levendmaking van den mens: daarom ook wordt de mens zo vaak vereenzelvigd met een boom door den Heer.

33. Uit deze weinige dingen kan vaststaan, dat erkentissen van het ware en het goede niet des geloofs zijn, vooraleer de mens in de naastenliefde is, maar dat zij de voorraadskamer zijn, waarvanuit het geloof der naastenliefde kan worden geformeerd. De erkentissen van het ware worden ware dingen bij den Wederverwekte; ook de erkentissen van het goede, want de erkenenis van het goede is in het verstand, doch de aandoening van het goede in den Wil; en het ware wordt genoemd dat wat in het verstand is, en het goede dat wat in den wil is.

Het Christelijk Geloof in de Universele idee

34. Het Christelijk geloof in de Universele idee is dit:

“Dat de Heer uit het eeuwige, Die is Jehovah, in de wereld is gekomen om de Hellen te onderjukkan, en Zijn Menselijke te verheerlijken; en dat zonder dit geen sterveling zou hebben kunnen gezaligd worden; en dat diegenen gezaligd worden die in Hem geloven”.

35. Gezegd wordt in de universele idee, omdat dit het universele des geloofs is, en het universele des geloofs is dat wat in alle en de afzonderlijke dingen zal zijn. Het universele des geloofs is, dat God één is in persoon en wezen, in Wien de Drieuldigheid is, en dat de Heer die God is. Het universele des geloofs is, dat geen sterveling zou hebben kunnen gezaligd worden tenzij de Heer in de wereld gekomen was. Het universele des geloofs is, dat Hij in de wereld is gekomen om de Hel te verwijderen van den mens, en Hij heeft die verwijderd door gevechten daartegen, en door overwinningen daarover; aldus heeft Hij die onderjukt; en Hij heeft die in de orde teruggebracht en onder Zijn gehoorzaamheid. Het universele des geloofs is ook, dat Hij in de wereld is gekomen om het Menselijke, hetwelk Hij in de wereld opnam, te verheerlijken, dat is, te verenigen met het Goddelijke waaruit [*a Quo*]; zo houdt Hij de Hel door Hem onderjukt in orde en onder Zijn gehoorzaamheid tot in het eeuwige. Aangezien dit ene en dit andere niet kon geschieden dan alleen door Verzoeking tot aan de laatste ervan toe, en de laatste ervan het Lijden des kruises is geweest, heeft Hij derhalve ook dat ondergaan. Dit zijn de universele dingen van het Christelijke Geloof aangaande den Heer.

36. Het universele van het Christelijke Geloof van de zijde des mensen is: dat hij gelove in den Heer, want door geloven in Hem geschiedt verbinding met Hem, waardoor de zaliging is: geloven in Hem is vertrouwen hebben dat Hijzelf zaligt: en omdat vertrouwen hebben niet kan dan alleen hij die goed leeft, wordt derhalve ook dit verstaan onder geloven in Hem.

37. Over deze beide Universele dingen van het Christelijke Geloof is gehandeld in het bijzonder: over HET EERSTE, wat den Heer betreft, in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA OVER DEN HEER: en over HET TWEDE, Wat den mens betreft, in DE LEER DES LEVENS VOOR NOVA HIEROSOLYMA; en daarom is het niet nodig deze dingen hier nog verder aan te voeren.

Het huidige Geloof in de universele idee

38. Het huidige Geloof in de universele idee is dit:

“Dat God de Vader Zijn Zoon heeft gezonden om voldoening te geven voor het Menselijk Geslacht, en dat Hij Zich terwille van die verdienste des Zoons heeft ontfermt, en hen zaligt die dat geloven. Anderen, die dat geloven, en tevens goede dingen doen.”

39. Maar opdat het klaarder worde gezien, hoedanig dat Geloof is, zou ik in volgorde de verschillende dingen willen aanvoeren welke dat Geloof veronderstelt. Het huidige Geloof i. stelt God den Vader en God den Zoon, als Twee, den een en den ander uit het eeuwige. ii. Het stelt God den Zoon in de wereld gekomen te zijn krachtens den wil des Vaders, om voldoening te geven voor het Menselijk Geslacht, dat anders vanwege de Goddelijke Gerechtigheid, welke zij ook wraakzuchtig noemen, met den eeuwigen dood zou zijn vergaan. iii. Het stelt de voldoening gegeven door den Zoon door de vervulling van de Wet, en door het lijden des kruises. iv. Het stelt de Barmhartigheid des Vaders terwille van die dingen des Zoons. v. Het stelt de toerekening van de verdienste des Zoons aan hen die dat geloven. vi. Het stelt zulks ogenblikkelijk, en derhalve, zo niet eerder, dan toch ook omstreeks het laatste uur des doods. vii. Het stelt iets van verzoeking en dan bevrijding door dat geloof. viii. het stelt bij dezen vooral vertrouwen en verzekerdheid. ix. Het stelt bij dezen vooral Rechtvaardigmaking, en volledige genade des Vaders terwille van den Zoon, en vergeving van alle zonden, en zo de zaliging. x. De meer geleerden stellen bij dezen een streven tot het goede, hetwelk verborgen werkt, en niet klaarblijkend den wil beweegt. Anderen stellen een klaarblijkende werking: het een en het ander door den Heiligen Geest. xi. De meesten die zich hierin bevestigen, dat niemand het goede kan doen uit zich dat goed is, en tenzij het op verdienste is gericht, en omdat zij niet zijn onder het juk der wet, laten zij het goede na, en denken niet over het boze en over het goede des levens; zij zeggen immers bij zichzelf, dat het goede werk niet zaligt, noch het boze werk verdoemt, omdat het geloof-alleen alle dingen doet. xii. In het algemeen stellen zij het verstand onder de gehoorzaamheid aan dit geloof, noemende datgene des geloofs wat niet verstaan wordt.

40. Maar het worde overgeslagen deze dingen afzonderlijk één voor één te monstereen en te overwegen, of het waarheden zijn: zij blijken overduidelijk uit de dingen die hier gezegd zijn, vooral uit de dingen die in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA OVER DEN HEER, en in DE LEER DES LEVENS

VOOR NOVA HIEROSOLYMA, vanuit het Woord zijn aangetoond, en tegelijk redelijk bevestigd.

41. Doch opdat het nochtans worde gezien, hoedanig het van de naastenliefde gescheiden geloof is, en hoedanig het niet daarvan gescheiden geloof is, zou ik de dingen willen mededelen die ik van een Engel des hemels heb gehoord: die zeide dat hij gesproken had met vele Hervormden, en had gehoord hoedanig het geloof van hen is; en hij vertelde wat hij had gesproken met een die in het van de naastenliefde gescheiden geloof was geweest, en wat met een ander die in een niet daarvan gescheiden geloof was geweest, en wat hij van hen gehoord had; hij zeide dat hij hen had ondervraagd, en dat zij hadden geantwoord: omdat deze dingen kunnen toelichten, zou ik de gesprekken van hen hier willen weergeven.

42. De Engel zeide dat hij met hem die in het van de naastenliefde gescheiden geloof was, aldus had gesproken: Vriend, wie zijt gij? Hij antwoordde: Ik ben een Hervormd Christen! Wat is uw leer, en vandaar uw godsdienst? Hij antwoordde dat die het geloof is. De Engel zeide: Wat is uw geloof? Hij antwoordde: Mijn geloof is *“Dat God de Vader den Zoon heeft gezonden om voldoening te geven voor het Menselijk Geslacht, en dat zij gezaligd worden die dat geloven”*. Hij ondervroeg toen, door te zeggen: Wat weet gij meer over de Zaliging? Hij antwoordde: Dat de zaliging is door dat geloof-alleen. Verder zeide hij: Wat weet gij over de Verlossing? Hij antwoordde, dat zij is geschied door het lijden des kruises, en dat de verdienste des Zoons wordt toegerekend door dat geloof. Verder: wat weet gij over de Wederverwekking? Hij antwoordde dat zij geschiedt door dat geloof. Wat weet gij over de Boetedoening en de Vergeving der zonden? Hij antwoordde: Door het geloof. Zeg, wat weet gij over de liefde en de naastenliefde? Hij antwoordde dat zij dat geloof zijn. Zeg, wat weet gij over de goede werken? Hij antwoordde dat zij dat geloof zijn. Zeg, wat denkt gij over alle geboden in het Woord? Hij antwoordde dat zij in dat geloof zijn. Toen zeide hij: Derhalve zult gij niets doen. Hij antwoordde: Wat zal ik doen; ik kan niet het goede doen dat goed is. uit mijzelf. Hij zeide: Kunt gij geloof hebben uit uzelf? Hij antwoordde: Dat kan ik niet. Hij zeide: Hoe kunt gij dan geloof hebben? Hij antwoordde: Daarin doe ik geen onderzoek: ik zal geloof hebben. Ten slotte zeide hij: In elk geval weet gij verder iets over het heil? Hij antwoordde: Wat verder nog, wanneer er door dat geloof-alleen de zaliging is. Maar toen zeide de Engel: Gij antwoordt als iemand die op zijn fluit maar één toon blaast; ik hoor niets anders dan geloof; als gij dat weet, en verder niet, weet gij niets; ga heen, en zie om naar uw genoten. En hij ging heen, en stuitte op hen in

een woestijn, waar geen gras was. Hij vroeg waarom dit zo was. Zij zeiden: Omdat zij niets van de Kerk hebben.

43. De Engel sprak met hem die in het niet van de naastenliefde gescheiden geloof was, aldus: Vriend, wie zijt gij? Hij antwoordde: Ik ben een Christelijk Hervormde. Wat is uw leer, en vandaar uw godsdienst? Hij antwoordde:

“Geloof en Naastenliefde. Hij zeide: Deze zijn twee? Hij antwoordde: Zij kunnen niet gescheiden worden. Hij zeide: Wat het geloof? Hij antwoordde: Geloven wat het Woord leert. Hij zeide: Wat de naastenliefde? Hij antwoordde: Doen wat het Woord leert. Hij zeide: hebt gij die dingen alleen maar geloofd, of hebt gij ze ook gedaan? Hij zeide: Ik heb het ook gedaan. De Engel des hemels zag hem aan, en zeide: “Mijn vriend, kom met mij, en woon gij met ons”.

Hoedanig het van de naastenliefde gescheiden geloof is

44. Opdat gezien worde hoedanig het van de Naastenliefde gescheiden geloof is, zal ik hetzelfde in zijn naaktheid daarstellen: daarin is het zodanig:

“Dat God de Vader vertoornd tegen het menselijk Geslacht, hetzelfde van Zich verstoten heeft, en vanuit gerechtigheid had vastgesteld Zich te wreken door deszelfs eeuwige verdoemenis: en dat Hij gezegd heeft tot den Zoon: Daal neder, vervul de Wet, en neem de voor hen bestemde verdoemenis op U; en dan zal Ik Mij misschien erbarmen: en daarom daalde Hij neder, en vervulde de Wet, en liet Zich aan het kruis ophangen, en wreedaardig ter dood brengen: dit geschied zijnde, keerde Hij tot den Vader terug, en zeide: De verdoemenis van het menselijk Geslacht heb Ik op Mij genomen, weest Gij nu barmhartig, zodoende bemiddelend voor hen: doch Hij kreeg ten antwoord: Ik kan het niet jegens hen, maar omdat Ik U gezien heb op het kruis, en toen Uw bloed, heb Ik Mij ontfermd, maar nochtans zal Ik hen niet vergeven, maar Ik zal hun Uw verdienste toerekenen, echter niet aan anderen dan aan hen die dit erkennen. Dit zal het geloof zijn, waardoor zij gezaligd kunnen worden”.

45. Dit is dat geloof in zijn naaktheid: wie die ook maar enige verlichte rede heeft, ziet daarin niet de tegenstrijdigheden, welke lijnrecht tegen het Goddelijk wezen zelf indruisen; zoals, dat God, Die de Liefde Zelf en de Barmhartigheid Zelf is, uit toorn en vandaar uit wraak de mensen zou kunnen verdoemen, en hen tot de hel vervloeken: voorts, dat Hij tot barmhartigheid zou willen bewogen worden door een op den Zoon gelegde verdoemenis, en door den aanblik van Zijn lijden aan het kruis en van Zijn bloed? Wie, die enige verlichte rede heeft, ziet niet dat God tot een evangelijschen God niet kan gezegd hebben: Ik vergeef hen niet, maar reken hun Uw verdienste toe; alsmede: laten zij nu maar leven zoals zij willen, als zij dit slechts geloven, en zij zullen gezaligd worden. Behalve nog meer.

46. Maar de oorzaak, dat deze dingen niet zijn gezien, is deze, dat zij een blind geloof over zich hebben gebracht, en daardoor de ogen toegesloten, en de oren dichtgestopt hebben. Sluit de ogen, en stop de oren dicht, dat is, maak dat zij niet denken vanuit enig verstand, en zeg tot hen aan wie enige

idee over het eeuwige leven is ingeprent, al wat gij ook maar wilt, en zij zullen het geloven: ja zelfs indien gij zoudt zeggen dat God kan toornen en naar wraak hijgen; dat God iemand de eeuwige verdoemenis kan aandoen: dat God tot ontferming zou willen bewogen worden door het bloed des Zoons; en dit als verdienste toerekenen en toeschrijven aan den mens als het zijne; en zaligen door het alleen maar te denken. Alsmede dat de ene God met een anderen God, van één wezen, zulke dingen heeft kunnen afspreken, en hem opdragen; behalve andere dergelijke dingen meer. Maar open de ogen en ontsluit de oren, dat is, denk over die dingen vanuit het verstand, en gij zult zien dat deze dingen met de waarheid zelf in strijd zijn.

47. Sluit de ogen en stop de oren dicht, en maak dat zij niet denken vanuit enig verstand; zult gij dan niet kunnen invoeren, dat God Zijn gehele mogendheid heeft overgegeven aan een mens, opdat die zij voor God op aarde: zult gij niet het geloof kunnen bijbrengen, dat dode mensen moeten worden aangeropen; dat het hoofd moet worden ontbloot, en de knieën gebogen voor hun beelden; en dat hun lijken, hun beenderen, en hun graven, heilig zijn en vereerd moeten worden. Maar als gij de ogen opent en de oren ontsluit, dat is, over die dingen vanuit enig verstand denkt, zult gij dan niet de buitensporigheden zien, welke de menselijke rede zal verafschuwen?

48. Wanneer dergelijke en eendere dingen worden opgenomen door een mens die een vanwege zijn godsdienst toegesloten verstand heeft, kan dan niet de Tempel waarin hij den eredienst verricht, vergeleken worden met een spelonk of een onderaardse grot, waar hij van de dingen die hij ziet, niet weet wat zij zijn: en kan zijn Godsdienst niet worden vergeleken met de bewoning van een huis waarin geen vensters zijn; en de stem van zijn eredienst met een gedruis, en niet met een spraak. Met zulk een mens kan een Engel des hemels niet spreken, omdat de een de spraak van den ander niet verstaat.

Dat zij die in het van naastenliefde gescheiden geloof zijn, in het Woord werden uitgebeeld door de Filistijnen

49. In het Woord worden met alle Namen van Natiën en Volken, voorts van Personen en Plaatsen dingen der Kerk aangeduid, de Kerk zelf met Israël en Jehudah, omdat zij bij hen was ingesteld; en de verschillende Godsdienstigheden [*Religiosa*] met de Natiën en Volken rondom hen, de samenstemmende Godsdienstigheden met de goede Natiën, en de onsamenstemmende met de boze Natiën. Er zijn twee boze Godsdienstigheden waarin elke Kerk in den loop des tijds ontaardt, de Ene die haar goede dingen echtbreekt, en de Andere die haar ware dingen vervalst: dat Godsdienstige, hetwelk de goede dingen der Kerk echtbreekt, ontleent zijn opkomst aan de liefde van overheersen, en het andere Godsdienstige, hetwelk de ware dingen der Kerk vervalst, ontleent zijn opkomst aan den trots van het eigen inzicht. Het Godsdienstige dat de opkomst ontleent aan de liefde van overheersen, wordt in het Woord verstaan onder Babylonië; en het Godsdienstige dat de opkomst ontleent aan den trots van het eigen inzicht, wordt in het Woord verstaan onder Filisthea. Het is bekend, wie het heden ten dage vanuit Babylonië zijn, maar het is niet bekend, wie het zijn vanuit Filisthea. Vanuit Filisthea zijn degenen, die in het geloof en niet in de naastenliefde zijn.

50. Dat diegenen vanuit Filisthea zijn, die in het geloof en niet in de naastenliefde, kan vaststaan uit verschillende dingen die in het Woord worden gezegd, in den geestelijken zin verstaan, zowel uit hun twisten met de knechten van Abraham en Isak, waarover Genesis **xxi** en **xxvi**, als uit hun oorlogen met de Zonen Israëls, waarover in het Boek der Richteren, en in de Boeken van Samuël en der Koningen; alle Oorlogen immers in het Woord beschreven, behelzen en betekenen in den geestelijken zin geestelijke oorlogen: en omdat dit Godsdienstige, zijnde het geloof gescheiden van de naastenliefde, voortdurend wil binnendringen in de Kerk, bleven derhalve de Filistijnen in het land Kanaän, en bestookten zij de zonen Israëls telkens.

51. Aangezien de Filistijnen degenen uitbeeldden die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, werden zij derhalve genoemd **MET DE VOORHUID BEHEPTEN** [*praeputiati*], en onder dezen worden degenen verstaan die zonder de geestelijke liefde zijn, en vandaar in de allene natuurlijke liefde: de geestelijke Liefde is de Naastenliefde. De oorzaak dat zij “met de voorhuid

behepten” werden geheten, is omdat onder de BESNEDENEN [*Circumcisos*] degenen worden verstaan, die in de geestelijken liefde zijn. Dat de Filistijnen met de voorhuid behepten werden geheten, zie men in 1 Sam. xvii: 27, 36; II Sam. I: 20, en elders.

52. Dat zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, door de Filistijnen werden uitgebeeld, kan vaststaan niet slechts uit hun oorlogen met de zonen Israëls, maar ook uit vele andere dingen, die over hen in het Woord worden vermeld; zoals uit de dingen die over hun Afgod Dagon worden vermeld, over de Spenen en de Muizen, waarmede zij vanwege de Ark in hun afgodskapel gesteld, werden geslagen en bestookt, en uit de overige dingen die toen gebeurden, waarover 1 Sam. Hfdst. v en vi; eender de dingen over Goliath, die een Filistijn was, door David afgemaakt, waarover 1 Sam. Hfdst. xvii. Dagon immers, hun Afgod, was van boven als een mens, van onderen als een vis, waardoor hun Godsdienst werd uitgebeeld, namelijk dat die vanwege het geloof als het ware geestelijk was, vanwege in het geheel geen naastenliefde echter louter natuurlijk: met de Spenen waarmede zij geslagen waren, werden hun vuile liefden aangeduid; met de muizen, waarmede zij bestookt waren, werd aangeduid de verwoesting van de Kerk door de vervalsingen van het ware; en door Goliath, door David verslagen, werd uitgebeeld de trots van hun eigen inzicht.

53. Dat zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, werden uitgebeeld door de Filistijnen, blijkt ook uit de Profetische dingen des Woords, waar over hen wordt gehandeld, zoals uit deze volgende plaatsen; bij Jeremia: *“Tegen de Filistijnen: zie, wateren opkomende vanuit het noorden, die zullen worden tot een overstromenden stroom, en overstromen zullen zij het land en zijn volheid, de stad en de wonenden daarin, zodat de mensen zullen schreeuwen, en huilen zal alle bewoner des lands: verwoesten zal Jehovah de de Filistijnen”*, XLVII: I, 2, 4; de wateren opkomende vanuit het noorden, zijn de valse dingen vanuit de hel; welke zullen worden tot een overstromenden stroom, en zullen overstromen het land en zijn volheid, betekent daardoor de verwoesting van alle dingen der Kerk; de stad en de wonenden daarin, betekent de verwoesting van alle dingen der leer van haar; zodat de mensen zullen schreeuwen, en huilen zal de bewoner des lands, betekent het gebrek aan elke ware en goede in de Kerk; verwoesten zal Jehovah de Filistijnen, betekent hun ondergang. Bij Jesaja: *“Verblijdt u niet, gij gans Filisthea, dat gebroken is de roede slaande u; want uit den wortel der slang zal uitgaan een basilik, welks vrucht een vliegende vurige slang”*, XIV: 27, e.v.; verblijdt u niet, gij gans Filisthea, betekent laten degenen zich niet verheugen die in het van de

naastenliefde gescheiden geloof zijn, dat zij nog blijven: want uit den wortel der slang zal uitgaan een basilisk, betekent vanwege den trots van het eigen inzicht de vernietiging van elk ware bij hen: welks vrucht een vliegende vurige slang, betekent de redenering vanuit de valse dingen van het boze tegen de ware en de goede dingen der Kerk.

54. Dat door de Besnijdenis werd uitgebeeld de zuivering van de boze dingen die zijn van de louter natuurlijke liefde, blijkt uit deze plaatsen: *“Besnijdt uw hart, en verwijdert de voorhuiden uws harten, opdat niet uitvare Mijn toorn vanwege de boosheid uwer werken”*, Jerem. IV: 4; *“Besnijdt de voorhuid uws harten, en uw nek verhardt dien niet langer”*, Deut. x: 16; het hart besnijden of de voorhuid des harten, is zich zuiveren van boze dingen. Vandaar wordt andersom, onder den onbesnedene of den met de voorhuid behepte verstaan degene die van de boze dingen der louter natuurlijke liefde niet is gezuiverd, dus die niet in de naastenliefde is: en omdat de onreine van hart onder den met de voorhuid behepte wordt verstaan, wordt er gezegd: *“Geen met de voorhuid behepte van hart, en met de voorhuid behepte van vlees, zal in het heiligdom binnengaan”*, Ezech. XLIV: 9. *“Geen met de voorhuid behepte zal het Pascha eten”*, Exod. XII: 48. En dat *hij verdoemd is*, Ezech. XXVIII: 10; Hfdst. XXXI: 18; Hfdst. XXXII: 19.

Dat zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, worden verstaan onder den Draak in de Apocalyps

55. Gezegd is boven, dat elke Kerk na verloop van tijd vervalt tot twee gemene boze Godsdienstigheden, tot de ene vanwege de liefde van overheersen, en tot de andere vanwege den trots van het eigen inzicht; en dat het eerdere Godsdienstige in het Woord wordt verstaan onder en beschreven met BABYLONIË, en het latere met FILISTHEA. Omdat nu in de Apocalyps wordt gehandeld over den staat der Christelijke Kerk, vooral hoedanig zij aan het einde is, wordt derhalve ook over die beide boze Godsdienstigheden in het algemeen en in het bijzonder daar gehandeld: het Godsdienstige dat onder Babylonië wordt verstaan, wordt beschreven in Hfdst. xvii, xviii, xix, zijnde daar de Loonhoer zittende op het scharlaken Beest; en het Godsdienstige dat onder Filisthea wordt verstaan, wordt beschreven in Hfdst. xii, xiii, zijnde daar de Draak, voorts het Beest vanuit de zee, en het Beest opklimmende vanuit de aarde. Dat dit Godsdienstige onder den Draak en die beide Beesten werd verstaan, kon tot heden toe niet worden geweten; de oorzaak hiervan is deze, dat de geestelijke zin des Woords niet eerder was geopend, en vandaar de Apocalyps niet werd verstaan; en vooral omdat het Godsdienstige aangaande het van de naastenliefde gescheiden geloof in de Christelijke Wereld dermate de overhand had, dat niemand dit kon zien: elk boos Godsdienstige immers sluit de ogen toe.

56. Dat het Godsdienstige van het geloof gescheiden van de naastenliefde, wordt verstaan onder en beschreven met den Draak en diens beide Beesten in de Apocalyps, is niet slechts vanuit den Hemel mij gezegd, maar is ook in de Wereld der geesten, die onder den Hemel is, getoond; gezien door mij zijn degenen die in het afgescheiden geloof waren, in een Menigte zoals een grote Draak met een naar den hemel uitgestrekte staart, en gezien werden anderen die zodanig zijn, afgescheiden, in een verschijning zoals draken; er zijn immers in die Wereld verschijningen van dien aard vanwege de overeenstemming van geestelijke dingen met natuurlijke dingen: en daarom ook worden zij door de Engelen des hemels Drakonisten genoemd. Maar er zijn verscheidene geslachten van hen; sommigen van hen maken het Hoofd van den Draak uit, sommige het Lichaam ervan, en sommigen zijn Staart; zij die zijn Staart uitmaken, zijn degenen die alle ware dingen des Woords

hebben vervalst; en daarom wordt gezegd van den Draak in de Apocalyps, dat zijn staart het derde deel van de sterren des Hemels nedertrok; met de sterren des hemels worden aangeduid de erkentnissen van het ware, en met het derde deel alle.

57. Omdat nu onder den Draak in de Apocalyps degenen worden verstaan die in het van de Naastenliefde gescheiden geloof zijn, en dit tot nu toe onbekend is geweest, en eveneens verborgen wegens het gemis aan erkentenis omtrent den geestelijken zin des Woords, zal derhalve hier een algemene Ontvouwing worden gegeven over de dingen die in Hfdst. XII aldaar over den Draak worden gezegd.

58. Over den Draak worden deze dingen gezegd in Hoofdstuk XII in de Apocalyps: En een groot Teken werd gezien in den Hemel. Een Vrouw omgeven met de Zon, en de Maan onder haar voeten, en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren: en in de baarmoeder hebbende riep zij, barensood hebbende, en gemarteld om te baren. En gezien werd een ander teken in den Hemel, en zie een rossige Draak, hebbende zeven Hoofden, en tien Hoornen, en op zijn hoofden zeven Diademen. En zijn Staart trok het derde deel der sterren van den Hemel, en wierp die op de aarde. En de Draak stond voor de Vrouw die baren zou, opdat hij, nadat zij gebaard zou hebben, haar lichaamsvrucht zou verslinden: en zij baarde den manlijken zoon, die hoeden zou alle natiën met een ijzeren roede: en weggerukt werd haar lichaamsvrucht tot God en Zijn Troon. En de Vrouw vluchtte in de woestijn, alwaar zij had een plaats bereid van God, opdat aldaar zij haar zouden voeden duizend twee honderd zestig dagen. En er werd oorlog in den Hemel, Michaël en zijn engelen vochten met den Draak, en de Draak vocht en zijn engelen: en zij hebben niet overmocht; en niet werd hun plaats langer gevonden in den Hemel. En toen de Draak zag dat hij geworpen was op de aarde, heeft hij vervolgd de Vrouw die den zoon gebaard had. En gegeven werden aan de vrouw twee vleugelen van een groten arend, opdat zij zou vliegen in de woestijn in haar plaats, waar zij gevoed zou worden een tijd en tijden en een halven tijd, buiten het aangezicht der slang; en geworpen heeft de slang achter de vrouw uit derzelve mond water evenals een stroom, opdat zij haar door den stroom zou doen verzwelgen: en de aarde kwam de vrouw te hulp, en de aarde opende haar mond, en verzwolg den stroom dien de draak geworpen had uit zijn mond. En de draak werd vertoornd tegen de vrouw, en ging heen om oorlog te voeren tegen de overigen van haar zaad, bewarende de bevelen Gods, en hebbende de getuigenis van Jezus Christus :

59. Dit is daarvan de Ontvouwing:

“Een groot teken werd gezien in den Hemel, betekent de onthulling uit den Heer over de toekomstige Kerk, en over de opneming van haar leer, en door wie zij zal worden bestreden: een vrouw omgeven met de zon, en de maan onder haar voeten, betekent de Kerk, welke uit den Heer in de liefde, en in het geloof is: en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren, betekent de wijsheid en het inzicht vanuit de Goddelijke ware dingen bij hen: en in de baarmoeder hebbende betekent de geboren wordende Leer: en zij riep barensood hebbende, en gemarteld om te baren, betekent den tegenstand van hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn: en gezien werd een ander teken in den Hemel, betekent wederom een onthulling: en zie, een grote rossige draak, betekent het geloof gescheiden van de naastenliefde, die rossig wordt geheten vanwege de louter natuurlijke liefde: hebbende zeven hoofden, betekent het valse verstand van het Woord: en tien hoornen, betekent de macht vanwege de opneming door velen: en op zijn hoofden zeven diademen, betekent de vervalste ware dingen des Woords: en zijn staart trok het derde deel der sterren van den hemel, en wierp die op de aarde, betekent de vernietiging van alle erkentissen van het ware: en de draak stond voor de vrouw die baren zou, opdat hij, nadat zij gebaard zou hebben, haar lichaamsvrucht zou verslinden, betekent hun haat en de gezindheid om de leer der Kerk in haar opkomst te vernietigen: en zij baarde den manlijken zoon, betekent de leer: die hoeden zou alle natiën, met een ijzeren roede, betekent die vanuit de macht van het natuurlijk ware vanuit het geestelijke zou overtuigen: en weggerukt werd haar zoon [hier *filius*, eerder *foetus*] tot God en Zijn Troon, betekent de bescherming ervan uit den Heer vanuit den hemel: en de [Vrouw] vluchtte in de woestijn, betekent de Kerk tussen weinigen: alwaar zij had een plaats bereid van God, betekent haar staat opdat ondertussen worde voorzien onder meerderen: opdat aldaar zij haar zouden voeden duizend twee honderd zestig dagen, betekent dat zij nochtans groeit tot haar statuut: ¹⁾ en er werd oorlog in den hemel, Michaël en zijn engelen vochten met den draak, en de draak vocht en zijn engelen,

1 Statuut, latijn statutum: een internationale rechtsterm, in de betekenis van “een vastgestelde regeling”; zie Apoc. Onthuld n. 547, waarnaast Apoc. Ontvouwd n. 732.

betekent de onenigheid en den strijd van hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn tegen hen die in de leer der Kerk over den Heer en over het leven der naastenliefde zijn: en zij hebben niet overmocht, betekent dat zij bezweken: en niet werd hun plaats langer gevonden in den hemel, betekent de verwerping van hen: toen de draak zag dat hij geworpen was op de aarde, heeft hij vervolgd de vrouw die den manlijke gebaard had, betekent de bestoking van de Kerk door hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, vanwege haar leer: en gegeven werden aan de vrouw twee vleugelen van een groten arend, opdat zij zou vliegen in de woestijn in haar plaats, betekent de omzichtigheid terwijl zij nog onder weinigen is: waar zij gevoed zou worden een tijd en tijden en een halven tijd, buiten het aangezicht der slang, betekent totdat de Kerk groeit tot haar statuut: en geworpen heeft de slang achter de vrouw uit derzelver mond water evenals een stroom, opdat zij haar door den stroom zou doen verzwelgen, betekent de redeneringen van hen vanuit de valse dingen in menigte om de Kerk te vernietigen: en de aarde kwam de vrouw te hulp, en de aarde opende haar mond, en verzwolg den stroom dien de draak geworpen had uit zijn mond, betekent dat de redeneringen, omdat zij vanuit valse dingen waren, vanzelf afvielen: en de draak werd vertoornd tegen de vrouw, en ging heen om oorlog te voeren tegen de overigen van haar zaad, betekent hun aanhoudende haat: bewarende de bevelen Gods, en hebbende de getuigenis van Jezus Christus, betekent tegen hen die het leven der naastenliefde leven, en geloven in den Heer.”

60. In het volgende Dertiende Hoofdstuk in de Apocalyps wordt gehandeld over de twee Beesten van den draak, het ene dat gezien werd opkomende vanuit de zee, en het andere dat gezien werd opkomende vanuit de aarde; over het eerdere wordt gehandeld van Vers 1 tot 10, en over het latere van Vers 11 tot 18; en dat deze de Beesten van den draak zijn, blijkt uit de Verzen 2, 4, 11 aldaar: met het eerste beest wordt aangeduid het van de naastenliefde gescheiden geloof ten aanzien van deszelfs bevestigingen vanuit den natuurlijken mens; en met het andere beest wordt aangeduid het van de naastenliefde gescheiden geloof ten aanzien van deszelfs bevestigingen vanuit het Woord, zijnde ook de vervalsingen van het ware: maar ik ga daaraan voorbij die dingen te ontvouwen, omdat zij de argumenteringen van hen bevatten, en het zou te ver voeren om die één voor één te gaan ontplooiën; alleen dit laatste Vers: *“Hij die inzicht heeft, berekene het getal van het Beest, het*

getal immers eens mensen is het, en zijn getal zes honderd zes en zestig". Vers 18: hij die inzicht heeft, berekene het getal van het beest, betekent dat zij die in verlichting zijn, mogen onderzoeken het hoedanige der bevestigingen van dat geloof vanuit het Woord; het getal immers eens mensen is het, betekent dat het is het hoedanige van het eigen inzicht; en zijn getal zes honderd zes en zestig betekent al het ware des Woords vervalst.

Dat zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, worden verstaan onder de Bokken bij Daniël en Mattheus

61. Dat onder den Bok bij Daniël Hfdst. VIII, en onder de Bokken bij Mattheus Hfdst. XXV, degenen worden verstaan die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, kan hieruit vaststaan, dat zij worden tegenovergesteld aan den Ram en aan de Schapen daar, en onder den Ram en onder de Schapen worden degenen verstaan die in de naastenliefde zijn: de Heer immers wordt in het Woord Herder genoemd, de Kerk schaapskooi, en de mensen der Kerk in het algemeen worden kudde genoemd, en in het bijzonder schapen; en omdat de schapen degenen zijn die in de naastenliefde zijn, zijn derhalve de bokken degenen die niet in de naastenliefde zijn.

62. Dat zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, onder de Bokken worden verstaan, zal worden aangetoond I. Uit Ondervinding in de geestelijke Wereld. II. Uit het Laatste Gericht over hen voltrokken. III. Vanuit de beschrijving van den strijd tussen den Ram en den Bok bij Daniël. IV. En ten slotte vanwege hun nalaten van de naastenliefde, over wie bij Mattheus.

63. I. *Dat zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, worden verstaan in het Woord onder de Bokken, uit Ondervinding in de geestelijke Wereld.* In de geestelijke Wereld verschijnen alle dingen die in de natuurlijke Wereld verschijnen; er verschijnen huizen en paleizen, er verschijnen paradijzen en tuinen, en daarin bomen van elk geslacht; er verschijnen akkers en braaklanden, voorts velden en grasperken; en eveneens kudden van groot- en kleinvee; alle dingen in zulk een eenderheid als waarin zij op onzen aardbol verschijnen; en er treedt ook niet enig onderscheid op, dan alleen dat deze vanuit natuurlijke oorsprong zijn, en gene vanuit geestelijken oorsprong; en daarom zien de Engelen, omdat zij geestelijk zijn, de dingen die vanuit geestelijken oorsprong zijn, eender als de mensen de dingen die vanuit natuurlijke oorsprong zijn. Alle dingen die verschijnen in de geestelijke Wereld, zijn overeenstemmingen; zij stemmen immers overeen met de aandoeningen der Engelen en der Geesten: dit is de oorzaak, dat zij die in de aandoening van het goede en het ware zijn, en vandaar in de wijsheid en het inzicht, wonen in prachtige paleizen, met daaromheen paradijzen vol bomen die overeenstemmen, en rondom die akkers en velden, waarin kudden van kleinvee neerliggen, welke schijnbaarheden zijn: tegenovergestelde Overeenstemmingen echter zijn bij

hen die in boze aandoeningen zijn; dezen zijn ofwel in Hellen opgesloten in werkhuisen, welke zonder vensters zijn, waarin evenwel een schijnsel is zoals vanuit dwaallicht, ofwel zij zijn in woestijnen en wonen in krotten, waar rondomheen alles onvruchtbaar is, en daar slangen, draken, oehoe's, en zo meer, welke met hun boze dingen overeenstemmen. Tussen Hemel en Hel is een middenruimte, welke de Wereld der geesten wordt genoemd; in deze komt elk mens terstond na den dood, en daar is een eender verkeer van den een met den ander, zoals van de mensen onderling op den aardbol; ook daar zijn alle dingen die verschijnen, overeenstemmingen; er verschijnen daar ook tuinen, bossen, wouden met bomen en struiken, alsmede bloemenvelden en grasperken, en tevens beesten van verschillend geslacht, zachtvaardig en wreedaardig, allemaal volgens de overeenstemming van hun aandoeningen. Daar heb ik meermalen Schapen en Bokken gezien, en eveneens de gevechten tusschen dezelve, eender aan dat gevecht hetwelk beschreven wordt bij Daniël Hfdst. VIII; ik heb Bokken gezien met hoorns naar voren en naar achteren gebogen, en die met woede instormden op de Schapen; ik heb Bokken gezien met twee hoorns, waarmede zij vol heftigheid de Schapen stieten; en toen ik nader toezag wat dat was, zag ik enige [geesten] onderling twisten over de naastenliefde en het geloof; waaruit bleek, dat het van de naastenliefde gescheiden geloof dat was wat verscheen zoals een Bok, en dat de naastenliefde vanuit hetwelk het geloof was, dat was wat zoals een Schaaap verscheen. Omdat ik dit meermalen heb gezien, is het mij voor zeker te weten gegeven, dat zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, in het Woord onder de Bokken worden verstaan.

64. II. *Dat zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, worden verstaan in het Woord onder de Bokken, krachtens het Laatste Gericht over hen voltrokken.* Het Laatste Gericht is over geen anderen gehouden dan over hen die in de uitwendige dingen zedelijk waren geweest, en in de inwendige dingen niet geestelijk, of maar weinig geestelijk; zij echter die zowel in de uitwendige als in de inwendige dingen boos waren geweest, zijn lang vóór het laatste gericht in de hel geworpen; en zij die in de uitwendige dingen en tevens in de inwendige dingen geestelijk waren geweest, zijn lang vóór het laatste gericht tot den hemel verheven; want het Gericht is niet geschied over hen die in den Hemel waren, noch over hen die in de Hel waren, maar over hen die in het midden tussen den Hemel en de Hel zijn geweest, en zich daar als het ware Hemelen hebben gemaakt. Dat het Laatste Gericht over dezen, en niet over anderen gehouden is, kan men zien in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 59 en 70, en zal verder worden gezien in de

VOORTZETTING OVER HET LAATSTE GERICHT, en daar over de Hervormden; en vanuit dezen zijn toen zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof niet slechts in leer maar ook in leven waren geweest, in de Hel geworpen; en zijn zij die in hetzelfde geloof-alleen naar de leer, maar nochtans in de naastenliefde naar het leven waren geweest, tot den Hemel verheven: waaruit bleek, dat niet anderen onder de bokken en onder de schapen door den Heer bij Mattheus Hfdst. xxv, waar over het Laatste Gericht wordt gesproken, werden verstaan.

65. III. *Dat zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, in het Woord worden verstaan onder de bokken, vanuit de beschrijving van den strijd tussen den ram en den bok bij Daniël.* Alle dingen die in Daniël zijn, handelen in den geestelijken zin over de dingen des Hemels en der Kerk, gelijk alle dingen in de Algehele Gewijde Schrift; zoals in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA daarover, n. 5 tot 26, is getoond: aldus eveneens die dingen in Daniël, welke over den strijd van den Ram en den Bok daar in Hfdst. VIII, worden gezegd; en deze zijn de volgende: *“In een gezicht zag ik een Ram met twee hoge hoornen, maar de hogere opkomende later: en dat hij den hoorn stiet naar het westen, het noorden en het zuiden; en hij maakte zich groot. Daarna zag ik een Bok komende uit het westen over de aangezichten der ganse aarde, die een hoorn had tussen de ogen, en dat hij toerende op den Ram met de woede zijner sterkte, en hij brak diens twee hoornen, en hij wierp hem ter aarde, en hij vertrad hem; doch dat gebroken werd de grote hoorn van den Bok, en in de plaats ervan opkwamen vier hoornen: en dat van één van hen uitging een kleine hoorn, die zeer groeide naar het zuiden, naar den opgang, en naar het sierlijke, en tot aan het heir der Hemelen, en hij wierp neder ter aarde van het heir, en van de sterren, en hij vertrad ze: ja zelfs verhief hij zich tot den Vorst van het heir, en van Hem werd weggenomen het gedurig offer, en voortgeworpen werd het habitakel Zijns heiligdoms, omdat hij voortgeworpen heeft de Waarheid ter aarde. En ik hoorde een Heilige zeggen: Tot hoelang dit Gezicht, het gedurig offer en het verwoestende plichtsverzuim [praevaricatio] om over te geven het heilige en het heir ter vertreding; en hij zeide: tot aan den avond vroeg in den morgen, dan zal het Heilige worden gerechtvaardigd”,* Hfdst. VIII: 2 tot 14.

66. Dat dit gezicht de toekomstige staten der Kerk voorzegt, blijkt duidelijk, want gezegd wordt dat van den Vorst van het heir werd afgenomen het gedurig offer, voortgeworpen het Habitakel Zijns Heiligdoms, en dat de Bok de Waarheid ter aarde heeft neergeworpen: voorts dat een Heilige zeide: Tot hoelang dit gezicht, het gedurig offer en het verwoestende plichtsverzuim, om over te geven het Heilige en het heir ter vertreding, en dat dit zou zijn tot den

avond vroeg in den morgen, wanneer het Heilige zal worden gerechtvaardigd; onder den avond immers wordt verstaan het einde der Kerk, wanneer er de nieuwe zal zijn. Iets eenders wordt daarna in dat Hoofdstuk verstaan onder de Koningen der Meden en der Perzen, als onder den Ram, en iets eenders onder den Koning van Griekenland als onder den Bok; want de Namen van Koninkrijken, Natiën en Volken, voorts van Personen en Plaatsen in het Woord betekenen dingen des Hemels en der Kerk.

67. De ontvouwing dezer dingen is de volgende:

“De Ram met de twee hoornen, waarvan de hogere later opkwam, betekent hen die in het geloof vanuit de naastenliefde zijn: dat de hoorn stiet naar het westen, het noorden en het zuiden, betekent de verstrooiing van het boze en het valse: dat hij zich groot maakte, betekent de aanwassing: de bok komende uit het westen over de aangezichten der ganse aarde, betekent hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, en het binnenvallen in de Kerk door hen; het westen is het boze van den natuurlijken mens: die een hoorn tussen de ogen had, betekent het eigen inzicht: dat hij toerende op den ram met de woede der sterkte, betekent dat hij heftig bestreed de naastenliefde en haar geloof: dat hij verbrak diens twee hoornen, hem ter aarde wierp, en hem vertrad, betekent dat hij geheel en al zowel de naastenliefde als het geloof verstrooide, want wie de ene verstroot, verstroot ook het andere, zij maken immers één: dat gebroken werd de grote hoorn van den bok, betekent de niet-verschijning van het eigen inzicht: dat in de plaats ervan vier hoornen opkwamen, betekent de toepassingen van den zin der letter des Woords ter bevestiging: dat van den enen hoorn uitging een kleine hoorn, betekent de argumentering, dat niemand de wet kan vervullen, en het goede doen uit zichzelf: dat die hoorn groeide naar het zuiden, naar den opgang en naar het sierlijke, betekent daardoor den opstand in alle dingen der Kerk: en tot aan het heir der hemelen, en hij wierp neder ter aarde van het heir, en van de sterren, en hij vertrad ze, betekent zo de vernietiging van alle erkentnissen van het goede en het ware, welke der naastenliefde en des geloofs moesten zijn: dat hij zich verhief tot den Vorst van het heir, en van Dien werd weggenomen het gedurig offer, en het habitakel Zijns heiligdoms, betekent dat hij zo alle dingen van den eredienst des Heren en van Zijn Kerk plunderde: dat hij de waarheid heeft voortgeworpen ter aarde, betekent dat hij de ware

dingen des Woords heeft vervalst: door den avond vroeg in den morgen, wanneer het heilige zal gerechtvaardigd worden, wordt aangeduid het einde dier Kerk, en het begin der Nieuwe”.

68. IV. *Dat zij die zijn in het van de naastenliefde gescheiden geloof, worden verstaan onder de bokken, vanwege hun nalaten van de naastenliefde, bij Mattheus.* Dat geen anderen onder de Bokken en onder de Schapen worden verstaan bij Mattheus Hfdst. xxv: 31 tot 46, dan die onder den Bok en den Ram bij Daniël, blijkt hieruit, dat aan de Schapen werden opgesomd de werken der naastenliefde, en werd gezegd, dat zij die hebben gedaan; en dat aan de Bokken dezelfde werken der naastenliefde werden opgesomd, en werd gezegd, dat zij die niet hebben gedaan, en dat dezen derhalve werden verdoemd; er is immers bij hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, een nalaten van de werken, vanwege de ontkenning dat er iets van heil en van de Kerk daarin is; en wanneer aldus de naastenliefde, welke bestaat in de werken, wordt verwijderd, dan valt ook het geloof, aangezien het geloof is vanuit de naastenliefde; en wanneer er geen naastenliefde en geloof is, is er verdoemenis. Als alle bozen onder de Bokken daar waren verstaan geweest, zo zouden niet zijn opgesomd de werken der naastenliefde die zij niet hebben gedaan, maar de boze dingen die zij wèl hebben gedaan. De eenderen worden ook onder de Bokken verstaan bij ZACHARIA: “*Over de Herders ontstak Mijn toorn, en over de Bokken zal Ik bezoeking doen*”, x: 3. En bij EZECHIËL: “*Zie: Ik richtende tussen vee en vee, tussen Rammen en tussen Bokken: is het u gering dat gij de goede graasweide afweidt, dat gij ook het overgelatene der graasweiden vertreedt met uw voeten: met uw hoornen stoot gij alle zwakke Schapen, totdat gij dezelve hebt verstrooid: derhalve zal Ik Mijn Kudde van kleinvee behouden, zodat zij niet langer tot een prooi zijn*”, xxxiv: 17, 18, 22, e.v.

Dat het van de Naastenliefde gescheiden Geloof de Kerk en al haar dingen vernietigt

69. Het geloof scheiden van de naastenliefde is geen geloof, aangezien de Naastenliefde het leven des geloofs is, de ziel ervan is, en het wezen ervan is: en waar geen geloof is omdat er geen naastenliefde is, daar is geen Kerk: en daarom zegt de Heer: *“De Zoon des mensen, wanneer Hij gekomen zal zijn, zal Hij geloof vinden op de aarde”*, Lukas XVIII: 3.

70. Ik heb de Bokken en de Schapen somtijds daarover met elkander horen spreken, of zij die zich hebben bevestigd in het van de naastenliefde gescheiden geloof, enige waarheid hebben; en omdat zij zeiden dat zij er veel van hebben, werd dit Geschilpunt aan een onderzoek onderworpen. En toen werd hun gevraagd, of zij wisten wat is Liefde, wat Naastenliefde, en wat het Goede; en omdat het deze dingen waren die zij afgescheiden hadden, konden zij niet anders antwoorden dan dat zij het niet wisten. Hun werd gevraagd: Wat is Zonde, wat Boetedoening, en wat Vergeving der zonden. En omdat zij antwoordden dat aan hen die gerechtvaardigd zijn door het geloof, de zonden zijn vergeven, zodat zij niet langer verschijnen, werd hun gezegd: Deze dingen zijn geen waarheid. Ondervraagd zijnde wat de Wederverwekking is, antwoordden zij dat deze of de doop is, of dat zij is de vergeving der zonden door het geloof. Gezegd werd hun dat dit geen waarheid is. Daarover ondervraagd wat de geestelijke mens is, antwoordden zij, dat diegene het is, die gerechtvaardigd is door het geloof onzer belijdenis. Maar gezegd werd hun, dat dit geen waarheid is. Ondervraagd over de Verlossing, over het Eén-zijn van den Vader en den Heer, en over de Eenheid Gods, antwoordden zij dingen die geen waarheden waren; behalve nog meer dingen. Na de ondervragingen en de Antwoorden werd over het Geschil een Oordeel geveld, en dit luidde: dat zij die zich hebben bevestigd in het van de Naastenliefde gescheiden geloof niet enige waarheid hebben.

71. Dat het zo is, kan niet worden geloofd door hen in de wereld, aangezien zij die in de valse dingen zijn, niet anders zien dan dat de valse dingen waar zijn, en dat meer dingen te weten dan die van hun geloof zijn, niet van zoveel belang is; en hun geloof is afgescheiden van het verstand, het is immers een blind geloof, en derhalve doen zij geen nazoek; en nazoek kan niet anders geschieden dan vanuit het Woord door middel van de verlichting van het verstand; en daarom verdraaien zij de ware dingen die daar zijn,

tot valse dingen, door “geloof” te denken waar zij zien [geschreven] liefde, boetdoening, vergeving der zonden, en meer dingen die van de daad hebben te zijn.

72. Voorzeker zijn zodanig zij die zich hebben bevestigd in het geloof alleen met leer en leven; maar niet degenen die, hoewel zij hebben gehoord en geloofd dat het geloof-alleen zaligt, nochtans de boze dingen als zonden hebben geschuwd

